

Danyýel kitaby — bir ýüz elli ýedinji bölüm

Danyýel kitabyndaky Kiriň pygamberlik nyşanlylygynyň üstüni açmak

Jeff Pippenger

2024-03-25

Onunjy bap, onunjy babyň birinji aýatynda munuň Kiriň üçünji ýyly bolandygy bize habar berilýär; emma birinji bapda bolsa, Danyýeliň diňe Kiriň birinji ýylyna çenli ýaşandygy ýa-da dowam edendigi bize habar berilýär.

Daniýel patyşa Kiriň birinji ýylyna çenli dowam etdi. Daniýel 1:21.

Kuruş iki ýyl bäri Midiýaly Daryý bilen iş ýüzünde bilelikde höküm sürüp gelýärdi; şonuň üçin bu onuň üçünji ýylydy, emma şol bir wagtyň özünde ilkinji ýylydy hem.

Pars patyşasy Kiriň üçünji ýylynda ady Beltşaçar diýlip atlandyrylan Danyýele bir zat aýan edildi; we ol zat hakykatdy, emma bellenen wagt uzagady; ol hem bu zada düşündi we görnüşe akyl ýetirdi. Daniel 10:1.

Pygamberlik taýdan seredilende, Kirus Danieliň ilkinji we soňky görnüşlerinde tanadylýar. Danieliň birinji baby, öňki makalalarda eýýäm beýan edilişi ýaly, Ylhamyň on dördünji babyndaky birinji perişdäni aňladýar. Birinji perişde pygamberlikde tanadylanda, onda Ylham 14-däki üç perişdäniň hemmesiniň pygamberlik aýratynlyklarynyň bary bardyr. Birinji perişdede görkezilen ebedi Hoş Habaryň üç ädimi: «Hudaýdan gorkuň», «Oňa şöhrat beriň», çünki «Onuň höküm sagady geldi».

Danyýel we onuň bilen birlikdäki üç sadyk ýigit “Hudaýdan gorkýandyklary” sebäpli, Wawilonyň iýmitini ret etmegi we gök-önüm iýijiler bolup galmagy saýlap aldylar. Şondan soň geçirilen göz bilen synagda, Danyýel bilen şol üç sadyk ýigit sagdyn görnişi bilen Wawilonyň iýmitini iýenlerden tapawutlanyp, “Hudaýy şöhratlandyrdylar”. Üç ýyl geçenden soň, Nebukadnessaryň olary synap, Wawilonyň ähli akyldarlaryndan on esse paýhasly tapan mahaly “höküm sagady” gelip ýetdi.

Bakydaky Hoş Habaryň üç ädimi, şeýle hem, Danyýel kitabyň in soňky babynda, ahyrzamanyň wagtynda açylýan nura jogapkär tutulýanlary bilimiň artmagy arkaly päkleýän, ak edýän we synaýan iş hökmünde görkezilýär. Danyýeliň ilkinji babynda bolşy ýaly, soňky babynda-da ähli üç perişdäni öz içine alýan birinji perişdäniň üç ädimi aýdyň görkezilýär. Birinji bab birinji perişdäniň bakydaky Hoş Habary bolany üçin, Danyýeliň ikinji baby Ylham kitabyň on dördünji babyndaky ikinji perişdäni aňladýar; onda wagşy haýwanyň şekiliniň ýa-da Mesihniň şekiliniň synagy görkezilýär, edil birinji babyň üç ädimindäki ikinji synagda bolşy ýaly.

Çünki Daniel kitabyň birinji we ikinji baplary Ylhamyň on dördünji babyndaky birinji we ikinji perişdeleri aňladýar, üçünji bap hem-de Dura düzlügendäki synag bolsa, haýwanyň nyşanyny kabul etmezlik baradaky duýduryşy bilen üçünji perişdäniň habaryny aňladýar. Danieliň birinji babynda Kiriň birinji ýyly agzalýar, onunjy bapda bolsa, ýagny Danieliň in soňky görnüşinde, Kir onuň

üçünji ýyly bilen görkezilýär; emma biz bilýäris welin, şol üçünji ýyl onuň birinji ýylydyr, çünki Daniel diňe Kiriň birinji ýylyna çenli dowam etdi.

Şonuň üçin Kir üç ýyly öz içine alýan birinji ýylyň nyşanydyr. Ol birinji perişdäniň habarynyň nyşanydyr. Kiriň birinji ýyly Danieliň ilkinji görliğiniň soňky aýatynda agzalýar, soňra bolsa ýene Danieliň soňky görliğiniň birinji aýatynda agzalýar. Kiriň pygamberlik nyşanyny tanamak möhümdir, we biz ilki bilen onuň birinji perişdäniň habaryny aňladýandygyny kesgitleýäris. Muny pygamberlik taýdan, Danieliň onuň üçünji ýylyny birinji ýyly hökmünde görkezýändigini bilen anyklap bolýar, emma has möhümi, bu onuň ygylan eden ilkinji permany arkaly kesgitleýär.

Gabrieliň onunjy bapda Pars patyşalary bilen alyp baran göreşi, Kiriň işi soňuna çenli ýetirip, üç permanyň ilkinjisini ygylan etjek derejesine getirilmegi bilen baglanyşyklydy; şol permanlar ýehudylara gaýdyp gelip, Iýerusalimi hem-de ybadathanany täzedan gurmaga rugsat berýärdi. Üçünji perman iki mün üç yüz ýyllyk pygamberligiň başlangyjyny görkezýärdi; bu pygamberlik üçünji perişde 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda gelende tamamlandy. Üçünji perman üçünji perişdäni aňladýardy; şonuň üçin hem Kiriň ilkinji permany 1798-nji ýylda birinji perişdäniň gelmegini aňladýardy. Kir birinji perişdäni aňladýar, we şu sebäpli Daniel kitabynda onuň ilkinji ýyly üç ýyly aňladýardy.

Şeýlelik bilen, Kiros “ahyry zamany” aňladýar; çünki birinji perişde (Kiros) 1798-nji ýylda gelip ýetende, “ahyry zaman” hem gelip ýetdi we Daniýeliň kitabyň möhri açyldy. Kiros adynyň gadymy pars sözi bolan “Kūruš”dan gelip çykandygyna ynanylýar; bu söz “gün” diýmegi aňladýar, oňa Elam dilindäki “tagt” manysyny berýän “kursh” sözi hem goşulýar; bu bolsa şalyk häkimiýeti ýa-da patyşalyk bilen baglanyşygy görkezýär. Işaya hem Kirosyň şu häsiýetlerine ýüzlenýär.

Kiriň babatda şeýle diýýär: “Ol Meniň çopanymdyr, ähli islegimi berjaý eder”; hatda Ýerusalim barada: “Sen bina edilersiň”; ybadathana barada bolsa: “Seniň binýadyň tutulyp goýlar” diýýär. Reb Öz mesh edilenine, Kiriňe, Men onuň sag elinden tutup, onuň önünde halklary boýun egdirmek, patyşalaryň guşaklaryny çözmek, onuň önünde iki ganatly derwezeleri açmak üçin, derwezeler bolsa ýapylmaz, şeýle diýýär: “Men seniň önünden giderin, egri ýerleri dogrularyn; бүрүнч derwezeleri döwüp parçalaryna bölerin, demir sürmeleri kesip üzerdin; garaňkylygyň hazynalaryny we gizlin ýerleriň ýaşyrylan baýlyklaryny saňa bererin, şonda sen öz adyň bilen seni çagyryň, Rebdigimi, Ysraýylyň Hudaýydygymy bilersiň. Gullugym Ýakubyň hatyrasyna we saýlap alan halkym Ysraýylyň hatyrasyna seni öz adyň bilen çagyrdym; Meni tanamadyk bolsaň-da, saňa at berdim. Men Rebdirin, başga ýokdur; Menden başga Hudaý ýokdur. Meni tanamadyk bolsaň-da, Men seni guşatdym; gündogardan hem günbatardan adamlar Menden başga hiç kimiň ýokdugyny biler ýaly. Men Rebdirin, başga ýokdur.” Işaya 44:28–45:6.

Kuruş Mesihini nusgasy bolupdy, çünki ol Rebbiň “mesih edileni”di we Iýerusalimi gurýan, ybadathananyň düýbünü goýýan Hudaýyň “çopany” diýip atlandyrylypdy. Ol ýapyk derwezeleriň açylmagy bilen bagly bolan kişidir; edil Mesih ýaly, açanda hiç kim ýapyp bilmeýär, ýapanda bolsa hiç kim açyp bilmeýär. Şeýle hem Kuruşa “garaňkylygyň hazynalary we gizlin ýerleriň ýaşyrylan baýlyklary” berilýär. Kuruş özüniň hereketleriniň çyzygy boýunça birnäçe ýol belgilerini ýerine ýetirýär.

Ol ahyryň wagtyňy alamatlandyrýar: ilkinji perişde gelende, Danieliň kitaby möhürinden açylanda we şondan soň “garaňkylygyň hazynalaryndan, gizlin ýerleriň ýaşyryn baýlyklaryndan” gelýän bilim artanda. Şol “garaňkylygyň hazynalary we gizlin ýerleriň ýaşyryn baýlyklary” “gurlýan” “binýady” we “esaslandyrylýan” “ybadathanany” emele getirýär. Kir tarapyndan öňden nyşan edilen Mesih Rebbiň “çalgylyandyr”, çünki Mesih Öz suwa çümdürilişinde çalgylanandyr. Şonuň üçin Kir diňe ilkinji perişdäniň gelşi bolman, eýsem ol ilkinji perişdäniň inende oňa kuwwat berýän ikinji perişdedir hem; edil Mesih çalgylananda Mukaddes Ruhyň inşi ýaly. 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda Mesih Örän Mukaddes Ýere barýan gapyny ýa-da “derwezäni” açdy; bu bolsa öň ýapyk bolan derwezedi. Kir üçünji perişdäniň gelşini hem alamatlandyrýar.

Kir birinji perişde bolup, birinji perişdäniň özünde üç perişdäniň hemmesiniň ähli unsurlary bardyr. Kir 1798-nji ýylda, ahyrzamanyň wagty bolup, şol wagtda birinji perişde geldi. Kir 1840-njy ýylyň 11-nji awgustyny aňladýar; şol wagtda birinji perişdäniň habary güýçlendirildi (mesh edildi). Ol 1842-nji ýylyň maýynda 1843-nji ýylyň çyzgysynyň taýýarlanylmagy bilen şekillendirilen, düýbünü goýmak işini aňladýar. Ol ybadathananyň gurulmagyny aňladýar, sebäbi 1844-nji ýylyň 19-njy apreldäki ilkinji lapykeçlikde iki topar aýryldy; şeýle hem ol 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabryndaky beýik lapykeçlikde bolan ikinji aýrylmagy aňladýar.

Milleritleriň özgertme hereketiniň ähli ýol belgileri Kiriň üsti bilen öňden nusgalandyrylypdy, şonuň üçin şol ýol belgileri ýüz kyrk dört müňüň hereketiniň ýol belgilerini hem nusgalaýar. Milleritler hereketiniň öňünden, Mesihni Milleritleriň taryhyndan öň boljakdygyny kesgitläň alamatlary gelip geçdi.

“Pygamberlik diňe bir Mesihniň gelişiniň görnüşini we maksadyny öňünden aýdyp goýman, eýsem onuň golaýlandygyny adamlaryň haçan bilmelidigini görkezýän alamatlary hem berýär. Isa şeýle diýdi: ‘Günde, aýda we ýyldyzlarda alamatlar bolar.’ Luka 21:25. ‘Gün garalar, aý öz ýagtysyny bermez, asmandaky ýyldyzlar gaçar, asmandaky güýçler sarsdyrylar. Şondan soň Adam Oglunyň uly güýç we şöhrat bilen bulutlarda gelýändigini görerler.’ Mark 13:24–26. Ylhamçy ikinji gelişden öň bolmaly alamatlaryň ilkinjisini şeýle suratlandyrýar: ‘Uly ýer titremesi boldy; gün çäksiz gara saçdan dokalan çuwal ýaly gara boldy, aý bolsa gan ýaly boldy.’ Ylham 6:12.”

“Bu alamatlar on dokuzynjy asyryň başlanmazynyň önüsyrynda görüldi. Bu pygamberligiň ýerine ýetmegi hökmünde, 1755-nji ýylda, şu wagta çenli hasaba alnan iň aýyrganç ýer titremesi boldy.” Beýik göreş, 304.

Ikinji Gelişi yglan eden alamatlar 1798-den biraz öň, 1755-de başlady. 1798, Ruhy Ysraýylyň ruhy Wawilonda bolan ýesirliginiň soňy boldy; White uýsa muny, hakyky Ysraýylyň hakyky Wawilonda bolan hakyky ýesirligi bilen öňünden şekillendirilendigini öwredýär. Ol ýesirlik ýetmiş ýyllyk ýesirligiň ahyrynda tamamlandy; şol wagtda Kir açyk derwezelerden girip Wawilony eýeledi we Belşazary öldürdi.

“Şu gün Hudaýyň ýygnagy, ýiten bir nesliň gutulyşy üçin niýetlenen ylahy meýilnamany ahyrky ýerine ýetirilişine çenli dowam etdirmäge azatdyr. Köp asyrlaryň dowamynda Hudaýyň halky öz azatlyklarynyň çäklendirilmegine sezewar boldy. Hoş Habaryň arassalygyndaky

wagzy gadagan edildi, we adamlaryň buýruklaryna boýun bolmaga batyrman boýun gaçyranlaryň üstüne in gazaply jezalar inderildi. Munuň netijesinde, Rebbiň beýik ahlak üzümpçiligi tasdan bütinleý eýesiz galdy. Halk Hudaýyň Sözüniň nurundan mahrum edildi. Ýalňyşlygyň we yrymlaryň garaňkylygy hakyky diniň bilimini süpürip aýyrjak bolup howp salýardy. Ýerdäki Hudaýyň ýygnagy, bu rehimsiz yzarlamanyň uzaga çeken döwründe, sürgün döwründe Wawilonda ýesir saklanan Ysraýyl çagalary nädip hakykatdan-da ýesirlikde bolan bolsalar, edil şonuň ýaly hakykatdan-da ýesirlikde idi.” Prophets and Kings, 714.

Wawilondaky ýetmiş ýylyň soňy 1798-nji ýyly nyşanlaýardy, we 1798-nji ýyldan öň Mesihiň gaýdyp gelmeginiň golaýdygyny yglan eden alamatlar bardy.

“Kir patyşasynyň goşunynyň Wawilonyň diwarlarynyň önüne gelmegi ýewreýler üçin olaryň ýesirlikden halas bolmagynyň golaýlaşýandygynyň alamatydy. Kiriň dogulmagyndan ýüz ýyldan-da gowrak öň, Ylham ony ady boýunça ýatlapdy we Wawilon şäherini duýdansyz ele geçirmekde hem-de ýesirlikdäki çagalaryň boşadylmagyna ýol taýýarlamakda onuň ýerine ýetirmeli bolan işiniň anyk ýazgysynyň edilmegine sebäp bolupdy.” Prophets and Kings, 551.

Kir hem 1798-nji ýylyň önüsyndasynda bolup geçen alamatlary önünden şekillendirýärdi. Taryhçylar Dariýus bilen Kiriň hökümdarlygy barada birneme anyk däl, ýöne Hudaýyň Sözi aýdyňdyr. Madiýa-Persiýa imperiýasy Wawilon imperiýasynyň yzysüre geldi, we Madiýa-Persiýanyň ilkinji patyşasy Dariýusdy; emma Wawilony, Belşazaryň soňky meýlisiniň gijesinde, eýelän serkerde onuň doganoglany Kir bolupdy. Kir bilen Dariýus ikisi-de ýetmiş ýyllyk ýesirliğin soňuna degişli döwri önünden şekillendirýärler; bu hem 1798-nji ýylda ahyrzaman döwrüni aňladýar, we şol bir wagtyň özünde 1989-njy ýylda ahyrzaman döwrüni hem önünden şekillendirýär.

Musa degişli taryhyň ahyrzaman döwri Harun bilen Musanyň dogluşlary arkaly, olaryň arasynda üç ýyl tapawut bolmak bilen, bellendi. Ol taryh Mesihe degişli taryhy in kämil görnüşde öňden görkezýärdi, we şol taryhyň ahyrzaman döwri Ýahýanyň dogluşy, hem-de alty aýdan soň onuň garyndaşy Isanyň dogluşy bilen bellendi. Ahyrzaman döwrüniň iki ýolbellisi bar, we Dariýus bilen Kiriş ikisi hem ýetmiş ýyllyk ýesirliğin soňuny belleýärler; ol ýesirlik bolsa mün iki ýüz altmyş ýyllyk ýesirliğin soňunyň nusgasy bolup durýardy. 1798-nji ýylda papalyk haýwanyňa ýetirilen ölüm howply ýaradan soň, indiki ýylda şol haýwanyň üstüne münip, onuň üstünden höküm süren adamyň ölümi boldy. 1989-njy ýylda Reýgan bilen birinji Buş ikisi hem prezidentdi.

Kuruş ahyrzamanyň geljek wagtyny yglan edýän alamatlary görkezýär, hem-de ol ahyrzamanyň wagtyny görkezýär. Ol bilimiň artmagyny görkezýär, bir perişde inip gelende ilkinji habaryň kuwwatlanmagyny görkezýär, soňra binýat goýmak işiniň başlanmagynda alnyp barylýan işi, ybadathanany gurmak işini görkezýär, hem-de Ähtiň Habary Öz ybadathanasyna duýdansyz gelende üçünji perişdäniň gelşini görkezýär.

Pars patyşasy Kuruşyň üçünji ýylynda, Belteşazar diýlip atlandyrylýan Danyýele bir zat aýan edildi; ol zat hakykatdy, emma bellenen wagt uzagdy; ol zada düşündi we görünişe akyl ýetirdi. Şol günlerde men, Danyýel, doly üç hepde ýas tutdum. Men lezzetli çörek iýmedim, agzyma et hem-de şerap gelmedi, ne-de üç doly hepde dolýança özümi ýag bilen sepleddum.

Birinji aýyň ýigrimi dördünji güni bolsa, men beýik derýanyň, ýagny Hiddekeliň, kenarynda wagtymda. Danyýel 10:1–4.

Kiriň we Beltazar nyşanlary ahyrky günlerde belli bir pygamberlik taryhyny aňladýar. Beltazar nyşany bize şekillendirilýän halkyň äht halkynyň soňky nesli bolan ýüz kyrk dört mündigini habar berýär. Olar 1798-den, 1989-dan we 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryndan öňki taryhy aňladýan Kiriň şekillendirýän pygamberlik taryhynda ýerleşdirilýär, çünki Kir şol bellikleriň ählisini aňladýar. Şeýle hem ol 2020-nji ýylyň 18-nji iýulyndaky lapykeçligi, hatda Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda tizden güýje girjek ýekşenbe kanunyny-da aňladýar. Danyýeliň soňky görneniniň pygamberlik taýdan nirede ýerleşdirilendigini kesgitlemegiň açary Danyýeliň nämeleri bilýändigini arkaly kesgitlenýär.

Birinji aýatda Daniel (Belteşazar) hem “zata”, hem-de “görüşe” düşünýär. “Zat” diýleni ivritçe “dabar” sözüdir; ol “söz” diýmegi aňladýar we Jabraýyl tarapyndan iki münň baş ýüz ýigrimi ýyllyk (“ýedi wagt”) “hazon” görnüşli görüşi aňlatmak üçin ulanylýar. Birinji aýatda Danieliň düşüňýän “görşi” bolsa iki münň üç ýüz ýyllyk “mareh” görnüşli görüşdir. Ahyrzamanlaryň Hudaýyň äht halky 1989-njy ýylda, ahyrzamanyň wagtynda “ýedi wagty” düşünmedi. Olar “ýedi wagty” 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryndan soňra çenli düşünmediler; şonuň üçin Daniel 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryndan soň, Kuruş tarapyndan şekillendirilýän pygamberlik özgertme hereketiniň döwründe bolmalydyr, çünki soňky pygamberlik hereketine wekilçilik edýän Daniel hem “zada”, hem-de “görşe” düşünýär.

Danyýel ýigrimi bir günlük ýas döwründe bolýan hökmünde görkezilýär. Danyýel şol ýas “günlerinde” “zady” düşüňip ýetdi, şeýle hem ol “görüňüşe” düşüňje gazandy. “Zat” arkaly aňladylan hakykat Danyýele ýas günlerinde aýan edildi. Hudaýyň halky reform setirlerinde, Ýarygije Nidasynyň öň ýanynda, “ýas tutýan” hökmünde görkezilýär. Bu ýas, Dabaraly Girişiň öň ýanynda Marta bilen Merýemiň Lazar üçin ýas tutmagy arkaly görkezilýär. Şeýle hem bu, Millerçi taryhyndaky ilkinji lapykeçlikden soňra Ýeremiýa tarapyndan beýan edilen ruhdan düşgünlik arkaly şekillendirildi.

Seniň sözleriň tapyldy, men hem olary iýdim; sözüň meniň üçin ýüregimiň şatlygy we şatlanjy boldy; çünki men Seniň adyň bilen atlandyryldym, eý Goşunlaryň Rebbi Hudaý. Men ýaňsylaýjylaryň mejlisinde oturmadym, ne-de şatlandym; Seniň elniň sebäpli men ýalňyz oturdym, çünki Sen meni gaharlanma bilen doldurdyň. Náme üçin meniň agyrym dowamly, ýaram bolsa bejerilmez, şypa tapmakdan ýüz öwürýär? Sen meniň üçin bütinleý ýalançy ýaly, gutarýan suwlar ýaly boljakmysyň? Ýeremiýa 15:16–18.

Yermeýa on birinji bapdaky Ylhamda Sodom bilen Müsüriň raýatlarynyň iki şaýadyň ölümüne edenleri ýaly “şatlanmady”. “Şatlanmazlyk” — matam tutmakdyr. Belteşaçaryň matamy iki şaýadyň ölümi bilen baglanyşykly bolan matamy görkezýär. 2020-nji ýylyň 18-nji iýulynda we 2020-nji ýylyň 3-nji noýabrynda, hakyky protestant şahy bilen ýer jandarynyň respublikan şahlarynyň iki şaýady Sodom bilen Müsüriň köçelerinde öldürildi; şol ýerde-de Rebimiz haça çüýlenipdi. Rebimiz haça çüýlenende, Onuň şägirtleri matam tutup başladylar. Şol iki şaýat Ylhamyň on birinji babynda Musa bilen Ylýas hökmünde görkezildi.

Mukaddes Ýazgylarda Mesihi Mikael hökmünde görkezýän baş salgylanma bar: olaryň üçüsi Daniýel kitabynda, biri Ýahuda kitabynda, beýlekisi bolsa Ylham kitabyndadyr. Häzir garap geçýän onunjy bapda Mikael iki gezek, on üçünji we ýigrimi birinji aýatlarda agzalýar, soň bolsa ýene-de on ikinji bap, birinji aýatda agzalýar. Ol Ylham on ikinji bap, ýedinji aýatda tanadylýar. Ýahuda kitabynda Mikael Musany direldiji hökmünde görkezilýär; Ylham kitabyň on birinji babynda bolsa Musa köçede öli ýatan şaýatlaryň biridir.

Şonuň üçin, muny öňden bilýän bolsaňyz-da, size ýatlatmak isleýärim: Reb halky Müsür ýurdundan halas edeninden soň, iman etmedikleri soňra heläk etdi. Şeýle hem, özleriniň ilkinji derejesini saklaman, öz ýaşaýan mekanyňy terk eden perişdeleri uly günüň hökümüne çenli garaňkylygyň astynda ebedi zynjyrlarda saklap goýdy. Sodom bilen Gomorra, hem-de olaryň töweregindäki şäherler hem edil şolara meňzeşlikde zyna berlip, başga teniň yzyndan gidip, ebedi otuň aryny çekmek bilen nusga hökmünde görkezildi. Şeýle hem bu nejis düýş görýänler teni harlaýarlar, häkimligi ýigrenýärler we mertebelilere dil ýetirýärler. Emma baş perişde Mikaýyl, Musanyň jesedi barada iblis bilen jedelleşip çekeleşende, onuň garşysyna ýazgaryjy töhmet getirmäge het etmedi, diňe: «Reb seni ýazgarsyn» diýdi. Ýahuda 5–9.

Ýahuda kitabynda, Ylham kitabyň on birinji babynda Musanyň we Ylýasyň öldürilen beýik şäherini aňladýan Sodom we Müsüriň ikisiniň hem kontekstinde, Mihail arkaly şekillendirilen Mesih Musanyň jesedini direldýär. Ylham kitabyň on birinji babynda Musa bilen Ylýas üç ýarym nyşanly günläp öli bolupdylar, we Belteşazzar üçin matam günleri Mihail asmanyň içinden inende tamamlanýar. Setir üstüne setir, Daniýel kitabyň onunjy baby birden dörde çenli aýatlar, iki şaýadyň Mihail tarapyndan direldilmegi bilen tamamlanýan matam döwrüni kesgitleýär.

Biz bu barlagy indiki makalada dowam etdireris.

Ata Musa bilen Ylýasy Mesihe Öz habarçylary bolmak, Ony Jennetiň nury bilen şöhratlandyrmak we ýakynlaşyp gelýän jebir-jepasy barada Onuň bilen söhbetdeş bolmak üçin saýlady, çünki olar ýer ýüzünde adam hökmünde ýaşapdylar; olar ynsan hasratyny we görgüsini başdan geçiripdiler we Isanyň ýer ýüzündäki durmuşynda ýüzbe-ýüz bolýan synagy bilen duýgudaşlyk edip bilýärdiler. Ylýas, Ysraýyla pygamber hökmünde eýeleýän ornunda, Mesihi wekilçilik edipdi, we onuň işi belli bir derejede Halasgäriň işine meňzeş bolupdy. Musa bolsa, Ysraýylyň ýolbaşçysy hökmünde, Mesihiň ornunda durupdy, Onuň bilen söhbetdeş bolup, Onuň görkezmelerine eýeripdi; şonuň üçin hem, Hudaýyň tagtynyň töweregine ýygananan ähli goşunlaryň içinden, Hudaýyň Ogluna gulluk etmäge in laýyk şu ikisi bolupdy.

“Musa, Ysraýyl ogullarynyň imansyzlygyna gaharlanyp, gahary bilen gaýany urup, olaryň talap eden suwuny berende, şöhraty özüne aldy; çünki onuň aň Ysraýylyň nankörlüğine we tersligeşijiligine şeýle bir gaplanypdy welin, oňa buýrulan işi ýerine ýetirende, Hudaýy hormatlamagy we Onuň adyny beýgeltmegi başarmady. Gudratygüýçli Hudaýyň maksady, Ysraýyl ogullaryny ýygy-ýygýdan çykgynsyz ýerlere getirip, soňra olaryň uly mätäçliginde olary Öz güýji bilen halas etmekdi, şeýdip olar Özüniň özleri baradaky aýratyn aladasyny tanasynlar we Onuň adyny şöhratlandyrsynlar. Emma Musa ýüreginiň tebigy höweslerine boýun egip, Hudaýa degişli hormaty özüne geçirdi, Şeýtanyň güýjüniň astyna düşdi hem-de wada berlen ýurda girmek gadagan edildi. Eger Musa sarsmaz bolup galan bolsady, Reb ony

wada berlen ýurda getirerdi we soňra ol ölümi görmezden ony Gögüň Özüne geçirerdi.”

Musa ölümden geçdi, emma Hudaýyň Ogly Asmandan aşak inip, onuň bedeni çüýremezden ozal ony direltdi. Şeýtan Musanyň bedeni üstünde Mikail bilen dawalaşyp, ony özüniň kanuny oljasy diýip talap eden hem bolsa, Hudaýyň Ogluna garşy üstün çykyp bilmedi; Musa bolsa, direldilen we şöhratlandyrylan beden bilen, Asmanyň köşklerine alnyp gidildi we indi Atasy tarapyndan Öz Ogluna hyzmat etmek üçin bellän hormatly ikiniň biri boldy.

“Özlerini uky tarapyndan şeýle derejede ýeňip alynmaga ýol bermek bilen, şägirtler asmandaky habarçylaryň şöhratlandyrylan Halasgär bilen bolan gürrüňini ýitiripdiler. Emma olar çuň ukusyndan duýdansyz oýanyp, öňlerinde duran beýik görnüşi görenlerinde, joşgunly şatlyk we haýbat bilen dolýarlar. Söýgüli Ussadynyň nur saçýan keşbine seredenlerinde, onuň şahsyny örtüp duran we gün şöhesi ýaly ýagtylyk şöhlelerini saçýan aýdyp bolmajak şöhrata başgaça çydap bilmeýändikleri sebäpli, gözlerini elleri bilen ýapmaga mejbur bolýarlar. Gysga bir pursat dowamynda şägirtler öz Reblerini öz gözleriniň önünde şöhratlandyrylan we beýgeldilen halda, hem-de Hudaýyň saýlananlary diýip tanan nurly barlyklar tarapyndan hormatlanylýan ýagdaýda görýärler.” The Spirit of Prophecy, 2-nji tom, 329, 330.